

Meintje Jonkman
Tuin en Landschap

Beplanting / Ontwerp / Advies

Advies erfbeplanting en landschappelijke inpassing

*t.b.v. realisatie nieuwbouwwoning met bijgebouw
in de ruimte voor ruimteregeling (rood voor rood)*

Fam. H. Graafstra

Projectadres

Bovenweg 8

8435 VT Donkerbroek

Opdrachtgever(s): Fam. H. Graafstra
Bovenweg 8
8435 VT Donkerbroek

Datum: September 2023
Ontwerp: M. Jonkman

Concept, 01-09-2023

Versie 1.0 d.d. 03-09-2023

Versie 2.0 d.d. 05-10-2023

Versie 3.0 d.d. 17-10-2023

INHOUDSOPGAVE

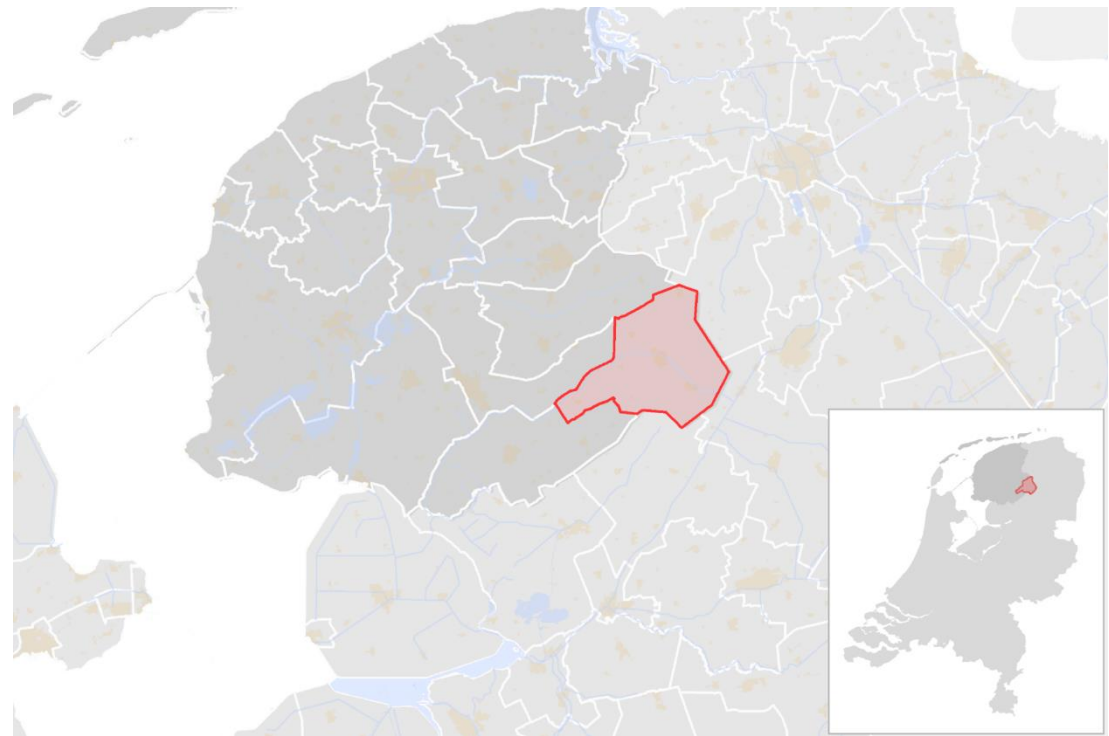
Het project	3
Ligging plangebied	3
Lokale omgeving	4
De Bodem	5
Huidige situatie:	6
Huidige opstal	8
Splitsing perceel en gewenste situatie	9
Erfontsluiting en bestaande erfbepanting	10
Landschappelijke inpassing	11
Plantadvies	12
Principeprofiel 1: bomenrij achter nieuwe schuur	15
Principeprofiel 2: Houtwal tussen de percelen	16
Onderhoud	17
Bronnen	17
Naslagwerken	17

Het project

In de ruimte voor ruimteregeling (rood voor rood) worden de huidige opstallen van een voormalig garage- en transportbedrijf aan de Bovenweg 8 te Donkerboek afgebroken. Door een wijziging in het bestemmingsplan, van bedrijfsbestemming naar wonen, kan hiervoor in de plaats een extra woning worden gerealiseerd.

Ligging plangebied

Donkerboek valt onder de Gemeente Ooststellingwerf, regio zuidoost Friesland. Het veelzijdige landschap kenmerkt zich door een grote afwisseling in landschapstypen in een relatief klein gebied. Midden tussen bossen, natuurterreinen en landgoederen liggen lint- en vaardorpen met laanbeplanting langs de wegen en paden. De afwisseling tussen de kleinschalig en weidse landschappen wordt gestructureerd door beken, vaarten, wijken, houtsingels en bosstroken.

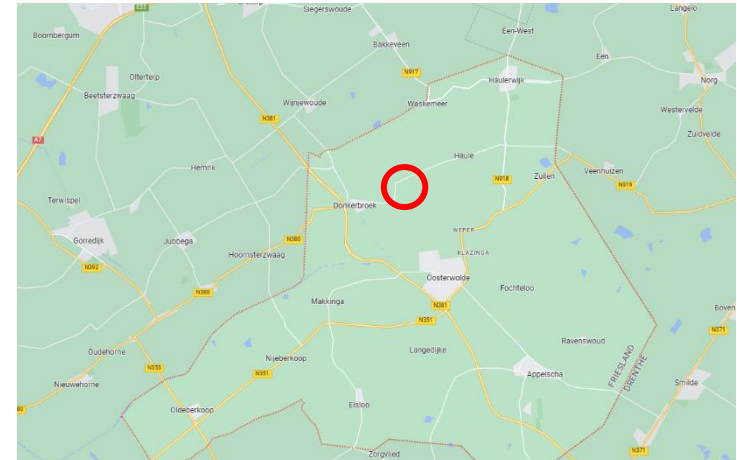

1 Gemeente Ooststellingwerf

Lokale omgeving

Het plangebied ligt aan de Bovenweg op een relatief hooggelegen zandrug met een overgang naar het lagergelegen beekdalvlakte van de Kuunder.

Het landschap, relatief kleinschalig, is ontstaan door vroegere woudontginning. De dorpen, overwegend lintbebouwing, liggen langs de hoofdwegen die veelal voorzien van laanbeplanting. Het landschapspatroon, haaks op de linten vormen langgerekte kavels met wijken, houtsingels, houtwallen en divers verspreide bospercelen.

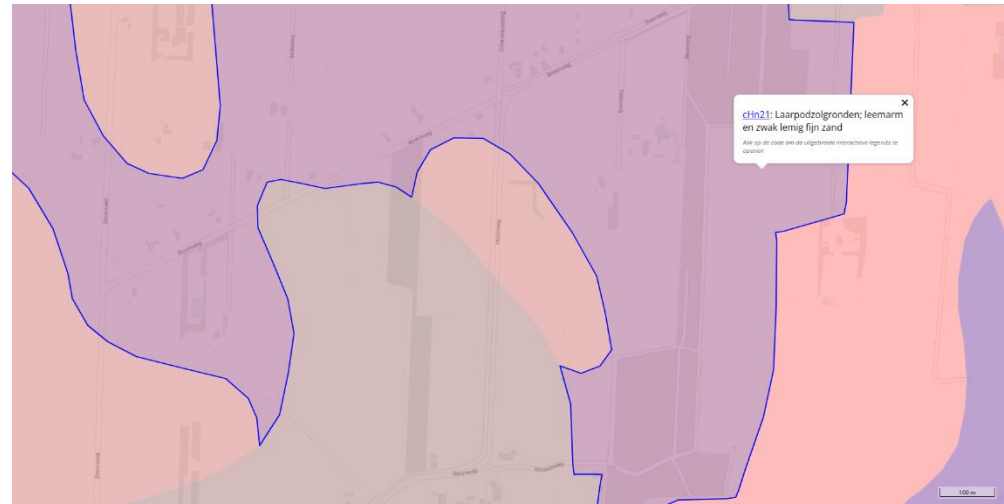
2 Locatie voormalig garage- en transportbedrijf

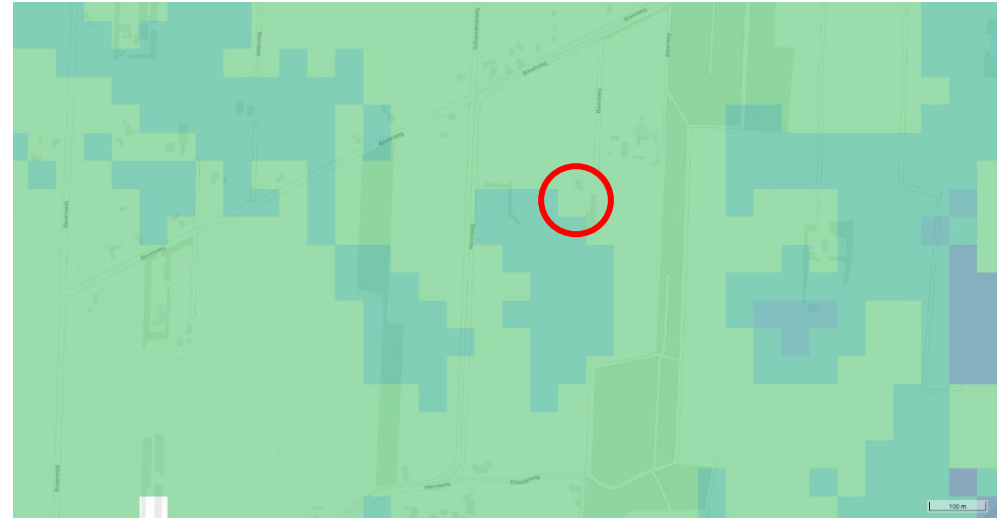
3 Locatie perceel in het lokale landschap

De bodem

De bodem van het plangebied bestaat uit Laarpodzolgronden, leemarm en zwak lemig fijn zand (cHn21). De grondwaterspiegel staat lokaal tussen de 40 (GHG) en 157 cm (GLG) beneden maaiveld, grondwatertrap Vlo en Vbo. Op deze relatief hogergelegen en droge zandgronden zijn plaatselijke reliëfverschillen tussen dekzandruggen en het beekdal van de Kuunder terug te vinden. Deze hogere zandgronden worden van oudsher bewoond en bewerkt, huidige gebruik bestaat voornamelijk uit agrarische activiteiten.

4 Bodemopbouw ter hoogte van plangebied

5 Grondwatertrap

Huidige situatie

Het perceel aan de Bovenweg 8 ligt opgaand in een langgerekte verkavelingsstructuur, haaks op de hoofdweg. Karakteristieke boomwallen, -singels, bosranden en watergangen zorgen voor een kleinschalig landschap. Een lange oprijlaan met prachtige oude bomenrij leid naar het perceel dat midden in het landschap ligt. Vanaf de Bovenweg en de Herenweg gezien is de huidige opstal redelijk aanwezig in het landschap. Het hele perceel ligt tussen de 0.40 (noord) en 0.80 cm. (zuid) hoger dan de aangrenzende weilanden.

6 Hoogteverschil tussen weiland en perceel

7 Perceel met lange oprit

8 Aanzicht langs oprit vanaf de Bovenweg, (noord)

10 Aanzicht vanaf de Herenweg (noord-west)

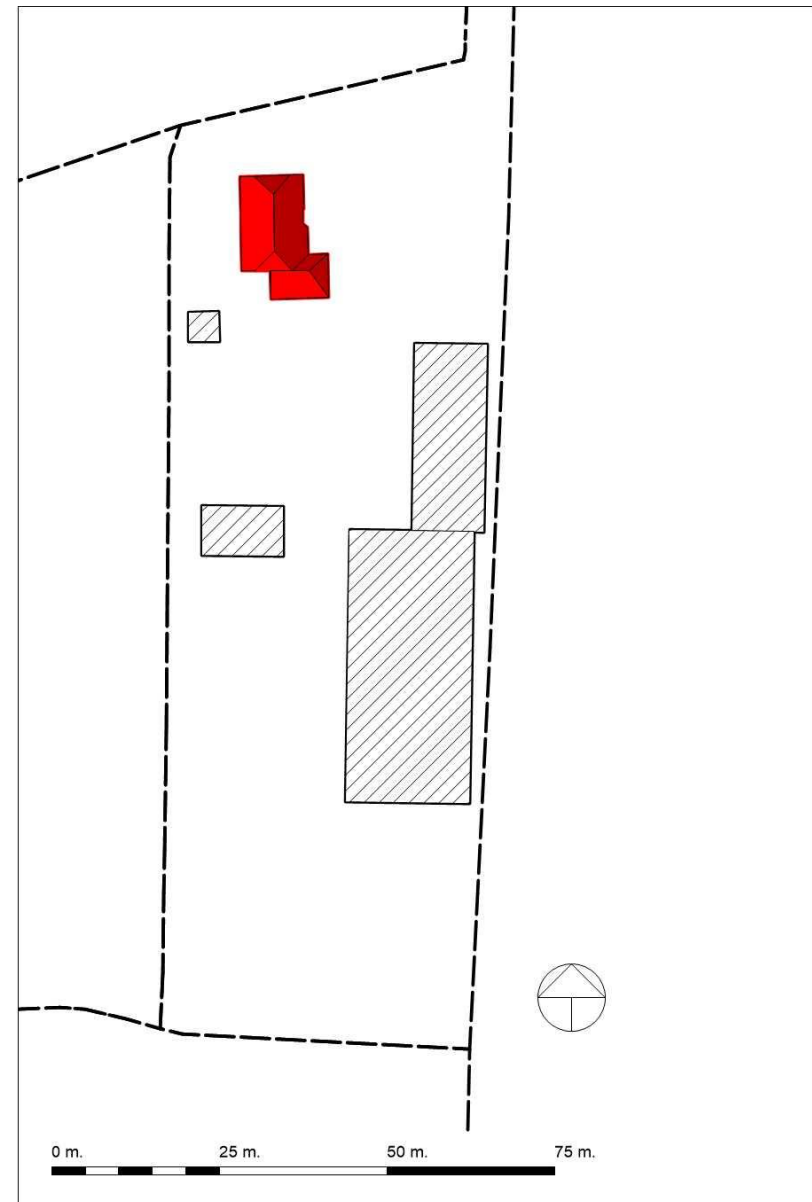
9 Aanzicht vanaf de Bovenweg (noord-west)

11 Aanzicht vanaf de Herenweg (zuid-west)

Huidige opstal

De huidige opstal van voormalig garage- en transportbedrijf is door bedrijfsbeëindiging en verkoop van het perceel overbodig geworden. Deze loodsen worden gesloopt. In de ruimte voor ruimte regeling willen initiatiefnemers door een wijziging in het bestemmingsplan, van bedrijfsbestemming naar wonen, de mogelijkheid benutten een extra woning op de locatie te realiseren.

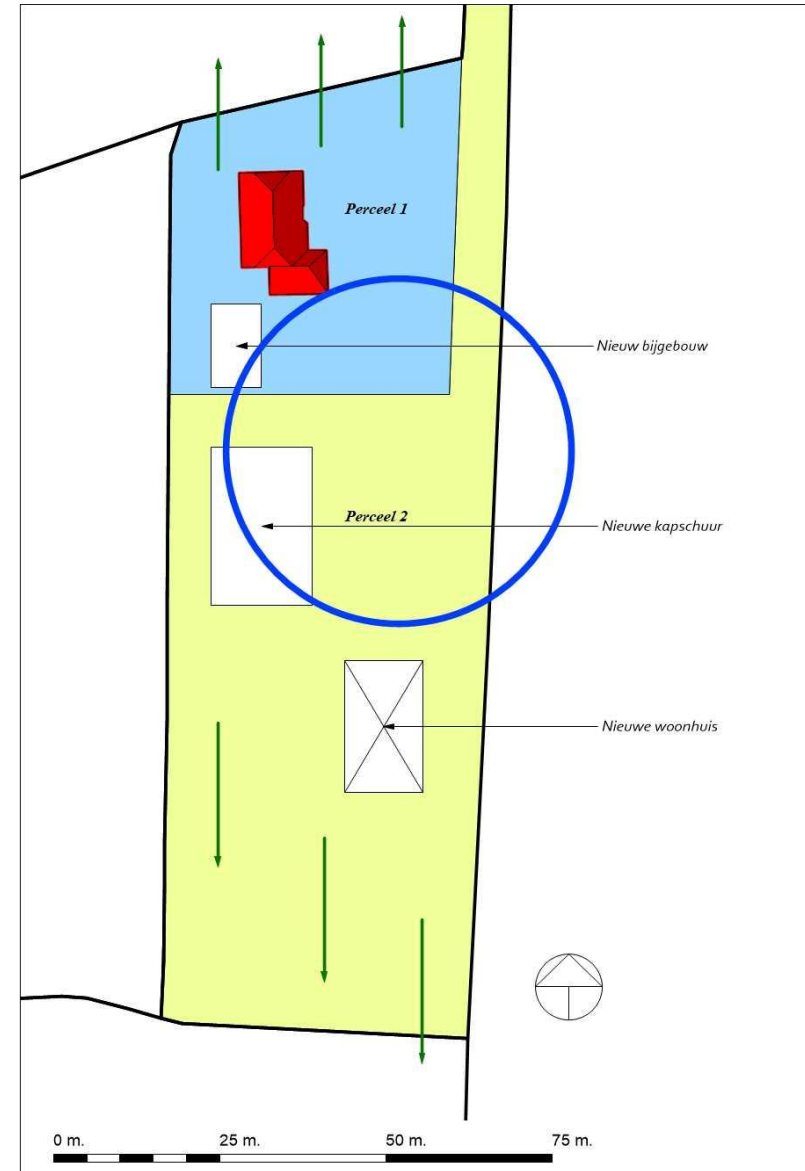
11 Te slopen opstallen (gearceerd)

Splitsing perceel en gewenste situatie

Bij het opsplitsen van het bedrijfsperceel naar twee afzonderlijke woonkavels wordt het bestaande woonhuis met nieuw nog te realiseren bijgebouw op perceel 1 gesitueerd (blauw). Op perceel 2 (geel) staat het nieuw te bouwen woonhuis met kapschuur ingetekend.

Door de nieuwe bebouwing dusdanig te clusteren ontstaat op perceel 1 een intiem, naar binnen gericht achtererf en op perceel 2 een omsloten voorerf. De verkeersstromen en andere praktische erffunctionaliteiten (parkeren etc.) kunnen binnen deze cirkel plaatsvinden. Hierdoor kunnen we het voorerf van perceel 1 en het achtererf van perceel 2 optimaal benutten voor een overgang naar het omliggende landschap.

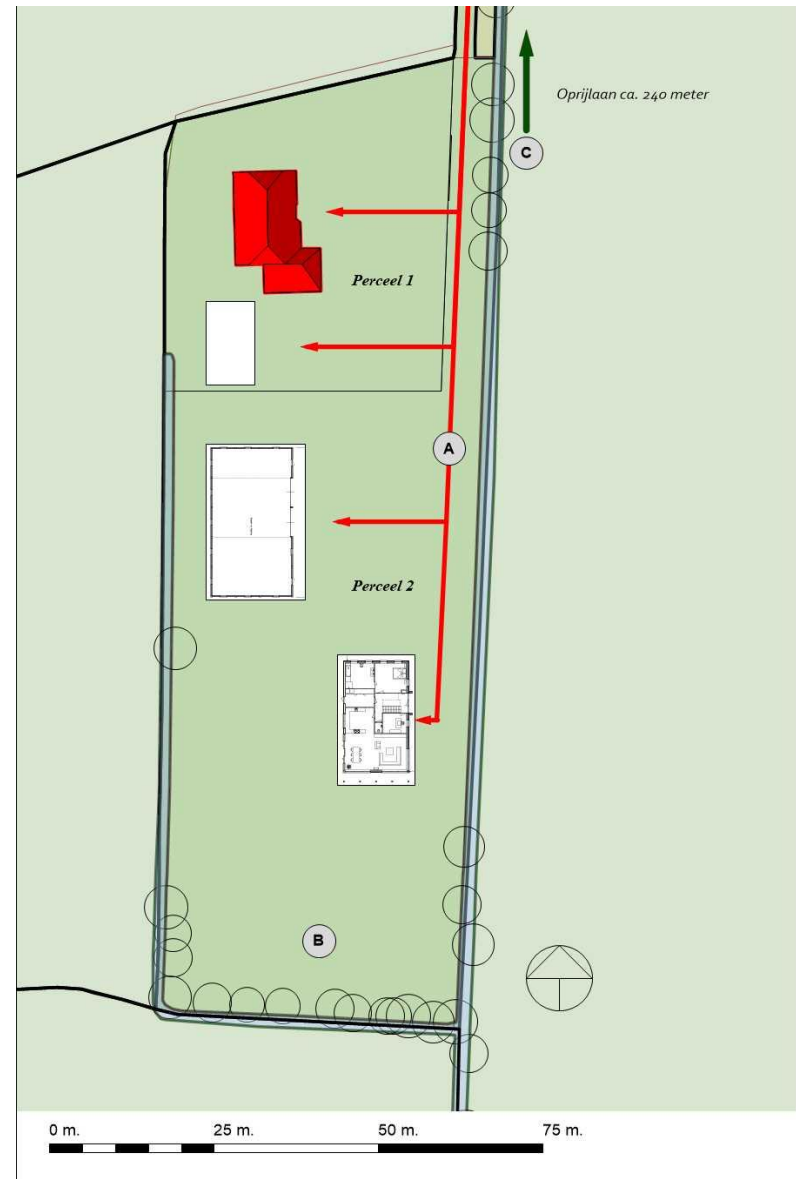
12 Gewenste perceelindeling en locatie nieuwe woning en bijgebouwen

Erfontsluiting en bestaande erfbeplanting

Het perceel wordt ontsloten door een lange oprijlaan van ca. 240 meter, waarlangs een prachtige oude laanbeplanting staat. Deze bomenrij blijft natuurlijk zoveel mogelijk behouden. Via deze oprit (A) worden beide percelen ontsloten, waarbij perceel 2, geldt als het heersende erf.

De huidige erfbeplanting, met als meest karakteristieke element de bomenrij langs de oprijlaan, (C) bestaat verder uit een mooie losse bomenrij (B) langs de zuidzijde van het perceel. Deze erfbeplanting vormt de basis van de landschappelijke inpassing.

Hoofdsorten in de oude laanbeplanting langs de oprijlaan zijn eik, beuk en berk. Deze bomenrij loopt nog een aantal meters door tot op het perceel. (C) De losse bomenrij op het achtererf bestaat onder andere uit eik, beuk, es, els, lijsterbes en meidoorn.

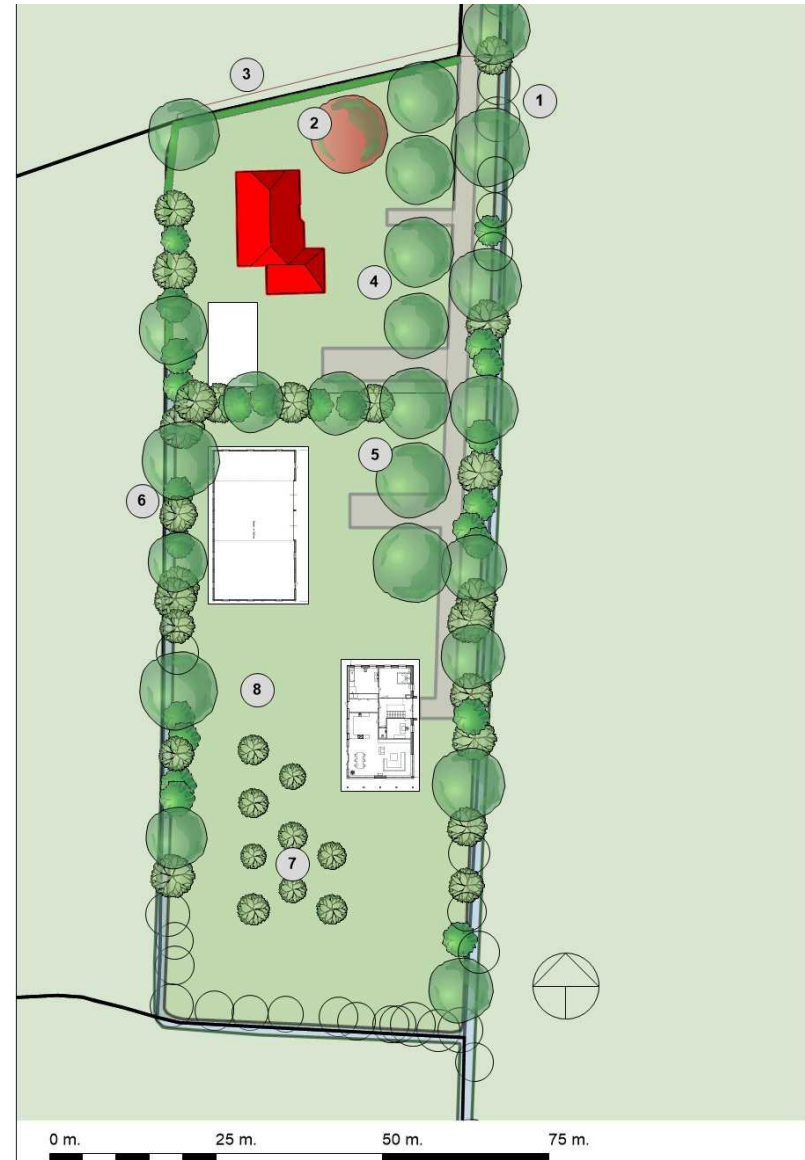

13 Toegang tot nieuwe perceel en bestaande erfbeplanting

Landschappelijke inpassing

Voor de landschappelijk inpassing van de nieuwe situatie sluiten we aan op de bestaande structuren. De huidige erfbeplanting wordt zoveel mogelijk behouden en waar nodig versterkt. In de oude bomenrij langs de oprit kunnen her en der extra bomen worden aangeplant om de rij voor de toekomst te behouden.

1. De heldere lijn van de bomenrij langs de oprit wordt doorgetrokken tot einde perceel waarna deze zich doorzet in de bomenrij in het landschap.
2. Solitaire boom in het gazon als blikvanger op het voorerf
3. Haag als groene omlijsting van het voorerf van perceel 1.
4. Langs de oprit op perceel 1 wordt een 2e bomenrij aangeplant zodat de entree naar perceel 2 (hoofderf) wordt versterkt.
5. Deze nieuwe houtwal met afwisselende boom, struik- en kruiden laag zorgt voor een stevige landschappelijke, groene afscheiding tussen de percelen.
6. Bomenrij met diverse boom, struik- en kruiden laag. Op perceel 1 in noordelijke richting steeds transparanter met overgang naar solitaire boom op de hoek van het perceel.
7. Een boomgaard van hoogstam fruitbomen zorgt voor een mooie overgang van erf naar het omliggende landschap.
8. In de op het landschap georiënteerde tuin wordt ruimte gemaakt voor moestuin

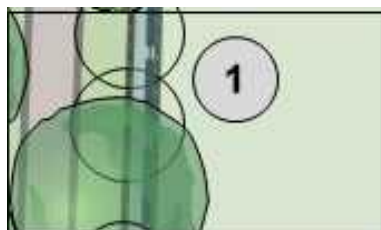

14 Landschappelijke inpassing

Plantadvies

Om ervoor te zorgen dat de nieuwe landschapselementen een positieve bijdrage leveren aan de biodiversiteit planten we deze aan met diverse mix van inheemse soorten die aansluiting vinden in het droge beuken-eiken bostype.

Het toevoegen van extra beplanting zorgt naast het versterken van de landschappelijke kwaliteiten voor een betere luchtkwaliteit (afvangen van Co2 en fijnstof) en door het creëren van schaduwrijke plekken gaat het hittestress tegen.

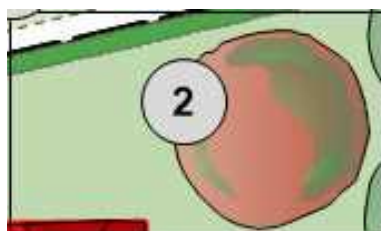

1. Bomenrij (oostzijde) met afwisselende struik- en kruiden laag

(150 meter x plm. 3 m. plantwijze: 0.75 plant per m², verspringend verband)

Deze houtsingel sluit aan op de al aanwezige erfbepanting, we maken gebruik van grotendeels inheemse bomen en struiken, wat de kruiden laag betreft gaan we uit van de aanwezige vegetatie of een vegetatie zich hier van nature gaat ontwikkelen.

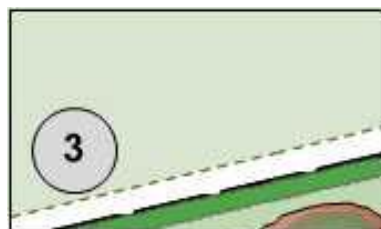
Aantal	Botanische naam	Nederlands	Maat	Plantwijze
5%	Fagus sylvatica	Beuk	8-10 beveerd	Verspreid
5%	Quercus robur	Zomereik	8-10 beveerd	Verspreid
20 %	Betula pendula	Ruwe berk	6-8 beveerd	Verspreid
5 %	Euonimus europaeus	Kardinaalsmuts	100-125 CM	Verspreid
10 %	Frangula alnus	Vuilboom	150-175 CM	Verspreid
15 %	Corylus avellana	Hazelaar	150-175 CM	Verspreid
15 %	Sorbus aucuparia	Lijsterbes	125-150 CM	Verspreid
15 %	Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	120-150 CM	Verspreid
5 %	Amelanchier lamarckii	Krentenboompje	150-175 CM	Verspreid
5 %	Ilex aquifolium	Hulst	80-100 CM	Verspreid

2. Solitaire boom voortuin

Blikvanger in de voortuin van perceel 1.

Aantal	Botanische naam	Nederlands	Maat	Plantwijze
1	Fagus sylvatica 'Atropurpurea'	Rode beuk	14-16 beveerd	Solitair

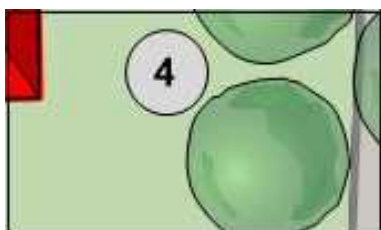

3. Haag als omlijsting van het voorerf van perceel 1

(Plm. 70 meter, plantafstand: 0.25 meter in de rij, 4 stuks per strekkende meter)

Deze haag maakt aan de westzijde van het perceel een aansluiting op de nieuwe houtsingel.

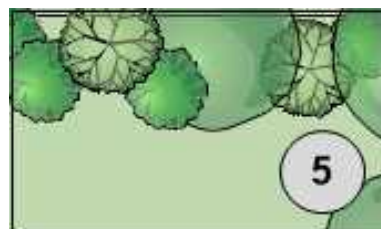
Aantal	Botanische naam	Nederlands	Maat	Plantwijze
100 %	Ligustrum vulgare	liguster	100-120	In de rij

4. Bomenrij voor begeleiden entree richting perceel 2

Ter begeleiding van de oprit richting perceel 2 planten we een bomenrij aan, waardoor er een oprijlaan ontstaat richting perceel 2. Hierdoor wordt perceel 2 het bovenliggende erf en kan er vanaf deze oprijlaan een toegangsweg gemaakt worden naar perceel 1.

Aantal	Botanische naam	Nederlands	Maat	Plantwijze
7	Tilia cordata cv.	winterlinde	10-12	In de rij

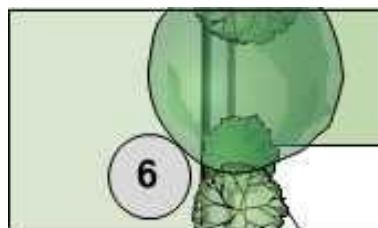

5. Houtwal met afwisselende boom- struik- en kruiden laag (zie profiel 2 pag. 16)

(35 meter x plm. 3 m. plantafstand: te planten in 4 rijen, 0.50 m. tussen de rij, 1.00 m. in de rij. buitenste rij (1 en 4) enkel stuikvormers, middelste 2 rijen boomvormers zigzag in de rij, minimaal 2 m. afstand, afgewisseld met struikvormen.

Deze verhoogde houtwal zorgt voor een stevige, natuurlijke afscheiding tussen perceel 1 en 2. We maken gebruik van grotendeels inheemse bomen en struiken, wat de kruiden laag betreft gaan we uit van de aanwezige vegetatie of een vegetatie zich hier van nature gaat ontwikkelen.

Aantal	Botanische naam	Nederlands	Maat	Plantwijze
5%	Fagus sylvatica	Beuk	8-10 beveerd	Verspreid
5%	Quercus robur	Zomereik	8-10 beveerd	Verspreid
20 %	Betula pendula	Ruwe berk	150-175 CM	Verspreid
10 %	Frangula alnus	Vuilboom	150-175 CM	Verspreid
15 %	Corylus avellana	Hazelaar	150-175 CM	Verspreid
15 %	Sorbus aucuparia	Lijsterbes	125-150 CM	Verspreid
15 %	Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	120-150 CM	Verspreid
5 %	Amelanchier lamarckii	Krentenboompje	150-175 CM	Verspreid
10 %	Ilex aquifolium	Hulst	80-100 CM	Verspreid

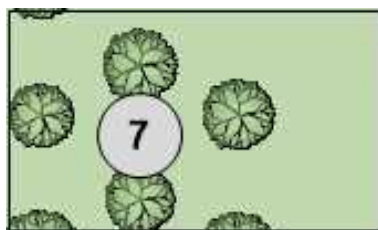

6. Bomenrij (westzijde) met afwisselende struik- en kruiden laag (zie principeprofiel 1, pag. 15)

(110 meter x plm. 1.5 m. plantafstand 0.75 plant per m²)

Deze bomenrij sluit aan op de al aanwezige erfbeplanting. Wat de onderbegroeiing betreft gaan we uit van de vegetatie die zich hier van nature ontwikkeld.

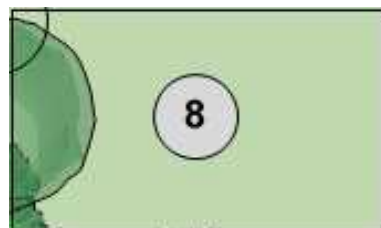
Aantal	Botanische naam	Nederlands	Maat	Plantwijze
20%	<i>Alnus glutinosa</i>	Zwarte els	150/175 CM	Verspreid
5%	<i>Quercus robur</i>	Zomereik	8-10 beveerd	Verspreid
15 %	<i>Betula pendula</i>	Ruwe berk	150-175 CM	Verspreid
10 %	<i>Frangula alnus</i>	Vuilboom	150-175 CM	Verspreid
15 %	<i>Corylus avellana</i>	Hazelaar	150-175 CM	Verspreid
15 %	<i>Sorbus aucuparia</i>	Lijsterbes	125-150 CM	Verspreid
15 %	<i>Crataegus monogyna</i>	Eenstijlige meidoorn	120-150 CM	Verspreid
5 %	<i>Ilex aquifolium</i>	Hulst	80-100 CM	Verspreid

7. Hoogstam boomgaard

Op perceel 2 wordt een hoogstam boomgaard gerealiseerd met verschillende fruitrassen en noten. Met een voorkeur richting de oude fruitrassen, er geldt een minimale plantafstand van 8 meter tussen de fruitbomen

Aantal	Botanische naam	Nederlands	Maat	Plantwijze
3	<i>Malus domestica</i> cv.	Appels	10-12 HO	Verspringend blokverband
2	<i>Pyrus communis</i> cv.	Peren	10-12 HO	Verspringen blokverband
2	<i>Prunus domestica</i> cv	Pruimen	10-12 HO	Verspringend blokverband
2	<i>Juglans regia</i> cv	Walnoten	10-12 HO	Verspringend blokverband

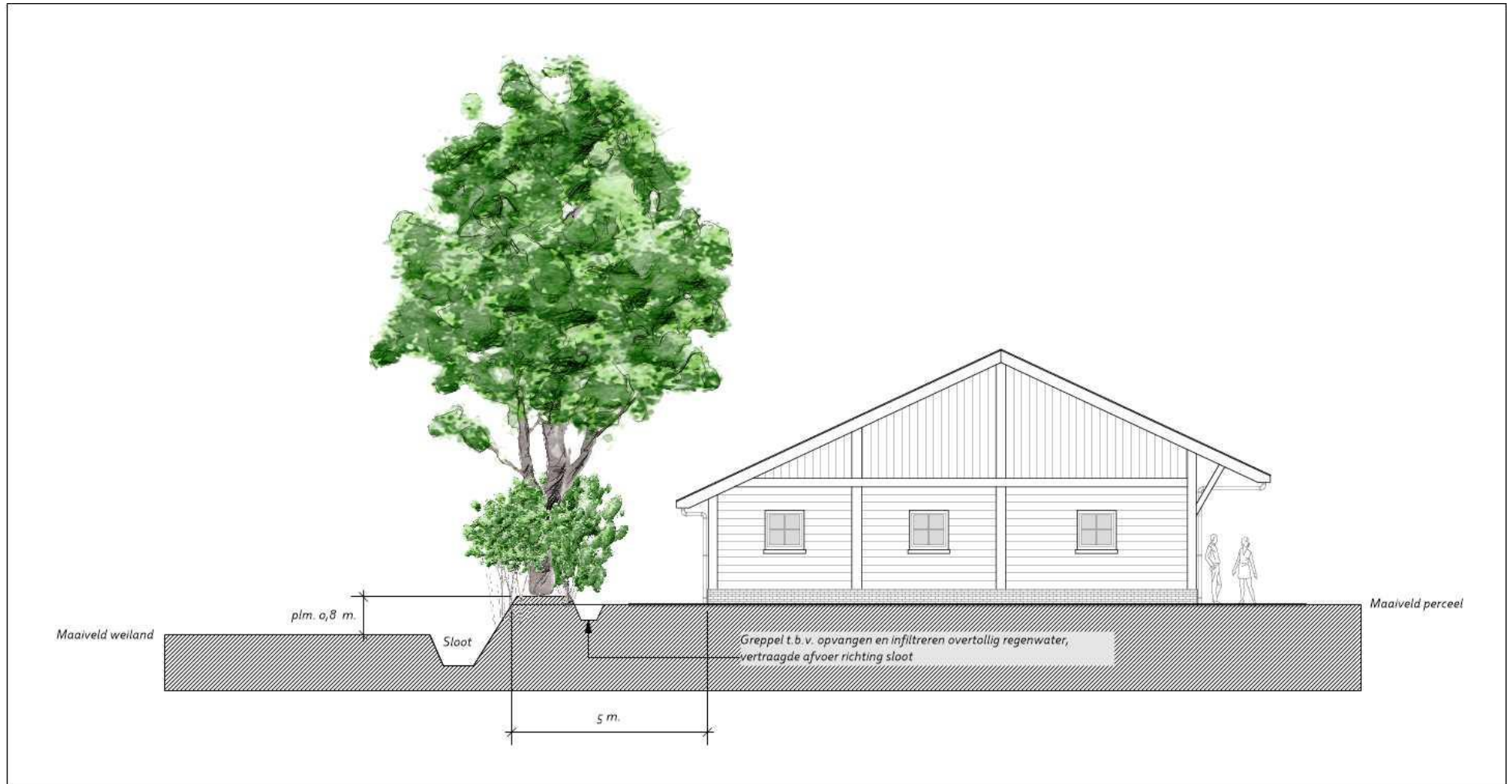

8. Landschappelijk georiënteerde tuinen

In de op het landschap georiënteerde tuinen wordt naast solitaire bomen en een hoogstam boomgaard ruimte gemaakt voor een moestuin. Vanaf beide percelen kan met een gericht tuinontwerp optimaal aangesloten worden op de kwaliteiten van het omliggende landschap.

Principeprofiel 1:

Bomenrij met stevige onder beplanting
achter nieuwe schuur

Principeprofiel 2:

Houtwal tussen perceel 1 en 2

Onderhoud

Houtsingels en houtwal:

Het onderhoud van de houtsingels en de houtwal is gebaseerd op instandhouding d.m.v. het hakhoutprincipe. Dit houdt in dat tenminste 75% van het oppervlak van de houtsingel periodiek wordt afgezet in een cyclus van eenmaal per 6-15 jaar. Deze werkzaamheden worden verricht in de periode tussen 1 oktober en 15 maart. Overhangende takken kunnen gedurende het gehele jaar worden teruggesnoeid.

Snoeihout mag op stapels of rillen in het element verwerkt worden voor zover het de ondergroei en/of stoven niet schaadt.

Regelmatig verspreid over de singel laten we eiken, beuken en tamme kastanjes doorgroeien tot volwaardige boomvormen, berken wijken op den duur om ruimte te maken voor de langzamer groeiende boomvormen. De struikvormers worden periodiek teruggezet zodat er een afwisselend open en dicht struweel onder de opgaande bomen ontstaat dat privacy op de erven waarborgt en vanuit landschappelijk oogpunt de bebouwing aan het zicht onttrekt.

Hoogstam fruitgaard:

Het onderhoud van de hoogstamboomgaard bestaat voornamelijk uit het periodiek snoeien van de fruitbomen. Appels en peren tenminste 1 maal per 2 jaar, andere soorten enkel vormsnoei indien nodig.

Haag:

Twee maal per jaar in vorm snoeien.

Solitaire boom en laanbeplanting:

Bomen kunnen periodiek worden gesnoeid. Uitgangspunt bij de oude bomenlaan het behoud van de bijzondere elementen en begeleidingssoevereïjn bij de jonge aanplant.

Bronnen

Fryslan.frl (Kaartmateriaal)
Bodemdata.nl (Kaartmateriaal en bodeminfo)
Bij12.nl (beheerseisen)

Naslagwerken

De Nije Pleats yn Fryslân, werk- en adviesboek
Ooststellingwerf H9 Visie op hoofdlijnen, 2010-2020-2030